

Analiza aktów prawnych dotyczących ochrony gatunkowej wraz z omówieniem najczęściej naruszanych przepisów odnoszących się do ochrony gatunkowej oraz przepisów o ośrodkach rehabilitacji zwierząt

Weronika Rejt
Starszy Specjalista, Wydział Ochrony Przyrody
Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Bydgoszczy

5 czerwca 2019 r.

A photograph of a forest with tall trees and green foliage, serving as the background for the text.

Plan prelekcji

1. Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów
2. Ośrodki rehabilitacji zwierząt
3. Odpowiedzialność karna
4. Przykłady najczęściej naruszanych przepisów z województwa kujawsko-pomorskiego

Ochrona gatunkowa

ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów jest jedną z form ochrony przyrody.

Minister właściwy do spraw środowiska w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rolnictwa określa, w drodze **rozporządzenia** gatunki **roślin, zwierząt i grzybów**:

- a) objętych ochroną ścisłą, z wyszczególnieniem gatunków wymagających ochrony czynnej
- b) objętych ochroną częściową,
- c) objętych ochroną częściową, które mogą być pozyskiwane, oraz sposoby ich pozyskiwania,
- d) wymagających ustalenia stref ochrony ich ostoi lub stanowisk.

Regionalny dyrektor ochrony środowiska może wprowadzić na terenie województwa, na czas określony, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, **ochronę gatunków** roślin, zwierząt lub grzybów, nieobjętych ochroną określoną w przepisach, o których mowa w art. 48-50, a także właściwe dla nich zakazy.

Regionalny dyrektor ochrony środowiska może zezwolić na obszarze swojego działania, na czas określony, nie dłuższy niż 5 lat, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, w stosunku do bobra europejskiego, kormorana czarnego oraz czapli siwej, **na czynności podlegające zakazom**.

Ochrona gatunkowa

Obowiązujące rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej:

1. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin.
2. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.
3. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów.

Obowiązujące zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy:

1. Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 10 listopada 2016 r. w sprawie zezwolenia na czynności podlegające zakazom w stosunku do bobra europejskiego (Castor fiber).
2. Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 10 listopada 2016 r. w sprawie zezwolenia na czynności podlegające zakazom w stosunku do bobra europejskiego (Castor fiber).
3. Zarządzenie Nr 0210/2/2014 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska W Bydgoszczy z dnia 27 Stycznia 2014 r. w sprawie zezwolenia na czynności podlegające zakazom, w stosunku do bobra europejskiego (Castor fiber L.).

Ochrona gatunkowa

Liczba gatunków objętych ochroną gatunkową

Ochrona gatunkowa	rośliny	zwierzęta	grzyby
ściśła	415	592	232
częściowa	300+	210+	90

Źródło danych:

1. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin.
2. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.
3. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów.

Ochrona gatunkowa roślin i grzybów

ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Art. 51 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody

W stosunku do dziko występujących roślin lub grzybów gatunków objętych ochroną gatunkową mogą być wprowadzone następujące zakazy:

- 1) umyślnego **niszczenia**;
- 2) umyślnego **zrywania lub uszkodzania**;
- 3) **niszczenia ich siedlisk** lub ostoj;
- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, stosowania środków chemicznych, niszczenia ściółki leśnej lub niszczenia gleby w ostojach;
- 5) hodowli;
- 6) **pozyskiwania** lub zbioru;
- 7) przetrzymywania lub posiadania **okazów** gatunków;
- 8) zbywania, oferowania do **sprzedaży**, wymiany, darowizny lub **transportu** okazów gatunków;
- 9) wwożenia z zagranicy lub wywożenia **poza granicę państwa** okazów gatunków;
- 10) umyślnego **przemieszczania** w środowisku przyrodniczym;
- 11) umyślnego **wprowadzania** do środowiska przyrodniczego.

okaz gatunku - roślinę, zwierzę lub grzyb z danego gatunku, żywe lub martwe, każdą ich część, formę rozwojową, jajo lub wydmuszkę, a także produkt pochodny również zawarty w innych towarach oraz towary, które zgodnie z dołączonym dokumentem, opakowaniem, oznakowaniem lub etykietą, lub jeżeli wynika to z jakichkolwiek innych okoliczności, mają zawierać lub zawierają części lub produkty pochodne z roślin, zwierząt, lub grzybów z danego gatunku;

Ochrona gatunkowa roślin i grzybów

ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Art. 51 ustawy o ochronie przyrody

1a. W stosunku do innych niż dziko występujących roślin lub grzybów gatunków objętych ochroną gatunkową mogą być wprowadzone następujące zakazy:

- 1) hodowli;
- 2) przetrzymywania lub posiadania okazów gatunków;
- 3) zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany, darowizny lub transportu okazów gatunków;
- 4) wwożenia z zagranicy lub wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków;
- 5) umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego.

PEŁNIK EUROPEJSKI
REGIONALNA DYREKCJA OCHRONY ŚRODOWISKA W BYDGOSZCZY

MILEK WIOSENNY
REGIONALNA DYREKCJA OCHRONY ŚRODOWISKA W BYDGOSZCZY

Ochrona gatunkowa roślin i grzybów

ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Art. 51 ustawy o ochronie przyrody

2. W stosunku do gatunków roślin lub grzybów objętych ochroną gatunkową moga być wprowadzone, w przypadku braku rozwiązań alternatywnych i jeżeli nie są szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji chronionych gatunków roślin lub grzybów, odstępstwa od zakazów, o których mowa w ust. 1 i 1a, dotyczące:

- 1) wykonywania czynności związanych z prowadzeniem **racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej**, jeżeli technologia prac uniemożliwia przestrzeganie zakazów;
- 2) **usuwania roślin oraz grzybów niszczących materiały lub obiekty budowlane**;
- 3) **pozyskiwania gatunków**, o których mowa w art. 48 pkt 1 lit. c oraz art. 50 pkt 1 lit. c, przez podmioty, które uzyskały zezwolenie regionalnego dyrektora ochrony środowiska lub Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska na ich pozyskiwanie;
- 4) przetrzymywania, posiadania, zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany, darowizny, a także wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków, o których mowa w art. 48 pkt 1 lit. c oraz art. 50 pkt 1 lit. c, pozyskanych na podstawie zezwolenia, o którym mowa w pkt 3;
- 5) przetrzymywania, posiadania, zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany, darowizny, a także wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków **pozyskanych poza granicą państwa** i wwiezionych z zagranicy na podstawie zezwolenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska lub Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

Ochrona gatunkowa roślin

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin

§ 6. 1. W stosunku do dziko występujących roślin należących do gatunków objętych ochroną ścisłą oraz częściową, o których mowa w **załączniku nr 1 oraz w lp. 1-300 załącznika nr 2** do rozporządzenia, wprowadza się następujące zakazy:

- 1) umyślnego niszczenia;
- 2) umyślnego zrywania lub uszkodzania;
- 3) niszczenia ich siedlisk;
- 4) pozyskiwania lub zbioru;
- 5) przetrzymywania lub posiadania okazów gatunków;
- 6) zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany, darowizny lub transportu okazów gatunków, z tym że zakaz transportu dotyczy gatunków oznaczonych w załączniku nr 1 do rozporządzenia symbolem (2);
- 7) wwożenia z zagranicy lub wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków;
- 8) umyślnego przemieszczania w środowisku przyrodniczym;
- 9) umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego.

2. W stosunku do innych niż dziko występujących roślin należących do gatunków objętych ochroną ścisłą oraz częściową, o których mowa w **załączniku nr 1 oraz w lp. 1-300 w załączniku nr 2** do rozporządzenia, wprowadza się zakaz umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego.

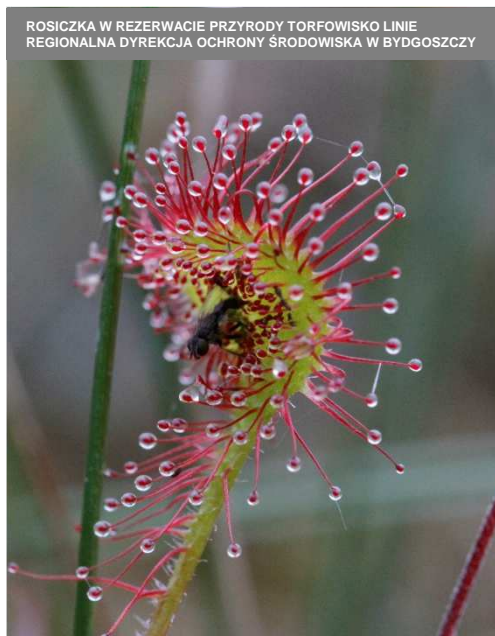
Ochrona gatunkowa roślin

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin

§ 7. W stosunku do dziko występujących roślin należących do gatunków, o których mowa w **lp. 301 w załączniku nr 2** do rozporządzenia, wprowadza się następujące zakazy:

- 1) przetrzymywania okazów gatunków;
- 2) zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany lub transportu okazów gatunków.

Załącz. 2 lp. 301 - gatunki wymienione [w załączniku IV dyrektywy](#) Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992, str. 7, z późn. zm.) - inne niż gatunki objęte ochroną ścisłą na podstawie załącznika nr 1 do rozporządzenia

Ochrona gatunkowa roślin

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin

§ 8. Wprowadza się następujące odstępstwa od zakazów:

- 1) w stosunku do dziko występujących roślin należących do gatunków objętych ochroną ścisłą oraz częściową, z wyjątkiem gatunków oznaczonych w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia symbolem (3), zakazy umyślnego niszczenia i uszkodzania oraz niszczenia ich siedlisk, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 1-3, nie dotyczą wykonywania czynności związanych z prowadzeniem **racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej**, jeżeli technologia prac uniemożliwia przestrzeganie tych zakazów;
- 2) zakazy umyślnego niszczenia i uszkodzania, a także przetrzymywania, posiadania, zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany, darowizny i wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 1, 2 i 5-7, nie dotyczą:
 - a) pozyskania okazów gatunków określonych w załączniku nr 3 do rozporządzenia przez podmioty, które **uzyskały zezwolenie** regionalnego dyrektora ochrony środowiska lub Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska **na ich pozyskanie**,
 - b) przetrzymywania, posiadania, zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany, darowizny i wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków **pozyskanych na podstawie zezwolenia**, o którym mowa w lit. a;
- 3) zakazy umyślnego niszczenia i uszkodzania, a także przetrzymywania, posiadania, zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany, darowizny i wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 1, 2 i 5-7, nie dotyczą okazów gatunków pozyskanych poza granicą państwa i **wwiezionych z zagranicy na podstawie zezwolenia** regionalnego dyrektora ochrony środowiska lub Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, z wyjątkiem gatunków oznaczonych w załączniku nr 1 do rozporządzenia symbolem (2).

Ochrona gatunkowa roślin

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK Nr 1

GATUNKI **ROŚLIN** OBJĘTYCH OCHRONĄ ŚCISŁĄ, Z WYSZCZEGÓLNIENIEM GATUNKÓW WYMAGAJĄCYCH OCHRONY CZYNNEJ

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa
	BRUNATNICE	PHAEOPHYTA
	morszczynowate	Fucaceae
1.	morszczyn pęcherzykowaty (3)	Fucus vesiculosus
	KRASNOROSTY	RHODOPHYTA
	hildenbrandiowate	Hildenbrandiaceae
2.	hildenbrandia rzeczna	Hildenbrandtia rivularis
	rozmóżkowate	Ceramiales
3.	rozmóżka* (3)	Ceramium diaphanum
4.	rozmóżka* (3)	Ceramium rubrum
5.	rozmóżka* (3)	Ceramium tenuicorne
	widlikowate	Furcellariaceae
6.	widlik* (3)	Furcellaria fastigiata
	RAMIENICE	CHAROPHYTA
	ramienicowate	Characeae

Pokaż resztę tabeli ▼

Ochrona gatunkowa roślin

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin

ZAŁĄCZNIK Nr 4

GATUNKI ROŚLIN WYMAGAJĄCYCH USTALENIA STREF OCHRONY ICH OSTOI I STANOWISK ORAZ WIELKOŚĆ TYCH STREF OCHRONY

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Wielkość strefy ochrony
	PAPROTNIKI	PTERIDOPHYTA	
	poryblinowate	Isoëtaceae	
1.	poryblin kolczasty	Isoëtes echinospora	Cały zbiornik wodny, w którym występuje.
	rozpłochowate	Hymenophyllaceae	
2.	włosocień delikatny	Trichomanes speciosum	Stanowisko wraz z ostoją o promieniu do 100 m od granic stanowiska.
	zanokcicowate	Aspleniaceae	
3.	zanokcica ciemna	Asplenium adiantum-nigrum	Stanowisko wraz z ostoją o promieniu do 30 m od granic stanowiska.
4.	zanokcica klinowata	Asplenium cuneifolium	Stanowisko wraz z z ostoją o promieniu do 30 m od granic stanowiska.
5.	zanokcica serpentynowa	Asplenium adulterinum	Stanowisko wraz z ostoją o promieniu do 30 m od granic stanowiska.
	NASIENNE	SPERMATOPHYTA	
	krzyżowe	Brassicaceae	
6.	warzucha polska	Cochlearia polonica	Stanowisko wraz z ostoją o promieniu do 50 m od granic stanowiska.
	liliowate	Liliaceae	
7.	ciemieżyca (ciemierzycy) czarna	Veratrum nigrum	Stanowisko wraz z ostoją o promieniu do 50 m od granic stanowiska.

Ochrona gatunkowa zwierząt

ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Art. 52. ustawy o ochronie przyrody

1. W stosunku do dziko występujących zwierząt gatunków objętych ochroną gatunkową mogą być wprowadzone następujące zakazy:

- 1) umyślnego zabijania;
- 2) umyślnego okalectwania lub chwytania;
- 3) umyślnego niszczenia ich jaj, postaci młodocianych lub form rozwojowych;
- 4) transportu;
- 5) chowu lub hodowli;
- 6) zbierania, pozyskiwania, przetrzymywania, posiadania lub preparowania okazów gatunków;
- 7) niszczenia siedlisk lub ostoj, będących ich obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania;
- 8) niszczenia, usuwania lub uszkadzania gniazd, mrowisk, nor, legowisk, żeremi, tam, tarlisk, zimowisk lub innych schronień;
- 9) umyślnego uniemożliwiania dostępu do schronień;
- 10) zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany, darowizny lub transportu w celu sprzedaży okazów gatunków;
- 11) wwożenia z zagranicy lub wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków;
- 12) umyślnego płoszenia lub niepokojenia;
- 13) umyślnego płoszenia lub niepokojenia w miejscach noclegu, w okresie lęgowym w miejscach rozrodu lub wychowu młodych lub w miejscach żerowania zgrupowań ptaków migrujących lub zimujących;
- 14) fotografowania, filmowania lub obserwacji, mogących powodować ich płoszenie lub niepokojenie;
- 15) umyślnego przemieszczania z miejsc regularnego przebywania na inne miejsca;
- 16) umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego.

Ochrona gatunkowa zwierząt

ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Art. 52. ustawy o ochronie przyrody

1a. W stosunku do innych niż dziko występujących zwierząt gatunków objętych ochroną gatunkową moga być wprowadzone następujące zakazy:

- 1) umyślnego zabijania;
- 2) umyślnego niszczenia ich jaj, postaci młodocianych lub form rozwojowych;
- 3) transportu;
- 4) chowu lub hodowli;
- 5) przetrzymywania, posiadania lub preparowania okazów gatunków;
- 6) zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany, darowizny lub transportu w celu sprzedaży okazów gatunków;
- 7) wwożenia z zagranicy lub wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków;
- 8) umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego.

RZEKOTKA DRZEWNA
REGIONALNA DYREKCJA OCHRONY ŚRODOWISKA W BYDGOSZCZY

ŚLIMAK WINNICZEK
REGIONALNA DYREKCJA OCHRONY ŚRODOWISKA W BYDGOSZCZY

Ochrona gatunkowa zwierząt

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt

§ 6 ust. 1. W stosunku do dziko występujących zwierząt, należących do gatunków objętych ochroną ścisłą oraz częściową, o których mowa w lp. 1-478 i 480-592 w załączniku nr 1 do rozporządzenia oraz w lp. 1-210 w załączniku nr 2 do rozporządzenia, wprowadza się następujące zakazy:

- 1) umyślnego zabijania;
- 2) umyślnego okaleczania lub chwytania;
- 3) umyślnego niszczenia ich jaj lub form rozwojowych;
- 4) transportu;
- 5) chovu;
- 6) zbierania, pozyskiwania, przetrzymywania lub posiadania okazów gatunków;
- 7) niszczenia siedlisk lub ostoi, będących ich obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania;
- 8) niszczenia, usuwania lub uszkodzania gniazd, mrowisk, nor, legowisk, żeremi, tam, tarlisk, zimowisk lub innych schronień;
- 9) umyślnego uniemożliwiania dostępu do schronień;
- 10) zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany lub darowizny okazów gatunków;
- 11) wwożenia z zagranicy lub wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków;
- 12) umyślnego przemieszczania z miejsc regularnego przebywania na inne miejsca;
- 13) umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego.

Ochrona gatunkowa zwierząt

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt

2. W stosunku do dziko występujących zwierząt, oznaczonych symbolem (1) w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia, wprowadza się dodatkowo zakaz umyślnego płoszenia lub niepokojenia.
3. W stosunku do dziko występujących zwierząt, oznaczonych symbolem (2) w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia, wprowadza się dodatkowo zakaz umyślnego płoszenia lub niepokojenia w miejscach noclegu, w okresie lęgowym w miejscach rozrodu lub wychowu młodych, lub w miejscach żerowania zgrupowań ptaków migrujących lub zimujących.
4. W stosunku do dziko występujących zwierząt, oznaczonych symbolem (3) w załączniku nr 1 do rozporządzenia, wprowadza się dodatkowo zakaz fotografowania, filmowania lub obserwacji, mogących powodować ich płoszenie lub niepokojenie.
5. Zakazy, o których mowa w ust. 1 pkt 7-9 oraz w ust. 3, nie dotyczą gołębia miejskiego (*Columba livia forma urbana*), z wyłączeniem miejsc gniazdowania w trakcie obecności piskląt w gnieździe.
6. Zakaz, o którym mowa w ust. 3, w zakresie dotyczącym miejsc żerowania zgrupowań ptaków migrujących lub zimujących nie dotyczy czapli siwej (*Ardea cinerea*) i kormorana (*Phalacrocorax carbo*) w obrębach hodowlanych ustanowionych zgodnie z przepisami o rybactwie śródlądowym.

Ochrona gatunkowa

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt

§ 8 ust. 1. W stosunku do dziko występujących ptaków należących do gatunków, o których mowa w lp. 479 w załączniku nr 1 do rozporządzenia, wprowadza się następujące zakazy:

- 1) umyślnego zabijania;
- 2) umyślnego okaleczania lub chwytania;
- 3) umyślnego niszczenia ich jaj;
- 4) transportu;
- 5) zbierania, pozyskiwania, przetrzymywania lub posiadania okazów gatunków;
- 6) niszczenia, usuwania lub uszkodzania gniazd;
- 7) zbywania, oferowania do sprzedaży lub wymiany okazów gatunków;
- 8) umyślnego płoszenia lub niepokojenia w miejscach noclegu, w okresie lęgowym w miejscach rozrodu lub wychowu młodych.

Załącz. nr 1, lp. 479 - **Pozostałe gatunki ptaków** (inne niż: gatunki łowne, gatunki objęte ochroną częściową oraz wymienione w lp. 52-478 gatunki objęte ochroną ścisłą) występujące naturalnie na terytorium państw **Unii Europejskiej**, przebywające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

§ 8 ust. 2. W stosunku do dziko występujących zwierząt należących do gatunków, o których mowa w lp. 211 w załączniku nr 2 do rozporządzenia, wprowadza się następujące zakazy:

- 1) transportu;
- 2) przetrzymywania lub posiadania okazów gatunków;
- 3) zbywania, oferowania do sprzedaży lub wymiany okazów gatunków.

Załącz. nr 2, lp. 211 - gatunki wymienione w **załączniku IV do dyrektywy Rady 92/43/EWG** z dnia 21 maja 1992 r. **w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory** (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992, str. 7, z późn. zm.) - inne niż gatunki objęte ochroną ścisłą na podstawie załącznika nr 1 do rozporządzenia oraz inne niż gatunki objęte ochroną częściową wymienione w lp. 1-210

Ochrona gatunkowa zwierząt

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt

Wprowadza się następujące odstępstwa od zakazów:

- 1) zakaz **usuwania gniazd**, o którym mowa w § 6 ust. 1 pkt 8 oraz w § 8 ust. 1 pkt 6, nie dotyczy usuwania od dnia **16 października do końca lutego** gniazd **z budek** dla ptaków i ssaków;
- 2) zakaz usuwania gniazd, o którym mowa w § 6 ust. 1 pkt 8 oraz w § 8 ust. 1 pkt 6, nie dotyczy usuwania od dnia 16 października do końca lutego gniazd ptasich **z obiektów budowlanych lub terenów zieleni**, jeżeli wymagają tego względy bezpieczeństwa lub sanitarne;
- 3) zakazy chwytania, transportu, przetrzymywania oraz umyślnego przemieszczania z miejsc regularnego przebywania na inne miejsca, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 2, 4, 6 i 12, nie dotyczą:
 - a) chwytania **na terenach zabudowanych** przez podmioty upoważnione przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska zabłąkanych zwierząt i przemieszczania ich do miejsc regularnego przebywania,
 - b) chwytania zwierząt **rannych lub osłabionych** w celu udzielenia im pomocy weterynaryjnej i przemieszczania do ośrodków rehabilitacji zwierząt;
- 4) zakazy, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 1-4, 6 i 8-12 oraz ust. 2, nie dotyczą okazów gatunków, o których mowa w § 1 pkt 1 lit. c, **pozyskiwanych** przez podmioty, które uzyskały zezwolenie regionalnego dyrektora ochrony środowiska lub Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska na ich pozyskiwanie;
- 5) zakazy przetrzymywania, posiadania, zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany, darowizny, a także wywożenia poza granicę państwa, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 6, 10 i 11, nie dotyczą okazów gatunków, o których mowa w § 1 pkt 1 lit. c, **pozyskanych** na podstawie zezwolenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska lub Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska;
- 6) zakazy przetrzymywania, posiadania, zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany, darowizny, a także wywożenia poza granicę państwa, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 6, 10 i 11 oraz w § 7 pkt 4-6, nie dotyczą okazów gatunków **pozyskanych poza granicą państwa** i wwiezionych z zagranicy na podstawie zezwolenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska lub Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oznaczonych symbolem (4) w załączniku nr 2 do rozporządzenia;
- 7) zakazy zbierania i posiadania, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 6 oraz w § 8 ust. 1 pkt 5, nie dotyczą **zbierania i przechowywania piór ptaków**;
- 8) zakazy, o których mowa w § 6 ust. 1-4 oraz w § 7, nie dotyczą wykonywania czynności związanych z prowadzeniem **racjonalnej gospodarki leśnej**, jeżeli technologia prac uniemożliwia ich przestrzeganie.

Ochrona gatunkowa

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt

ZAŁĄCZNIK Nr 3

GATUNKI **ZWIERZĄT** OBJĘTYCH OCHRONĄ CZĘŚCIOWĄ, KTÓRE MOGĄ BYĆ POZYSKIWANE, ORAZ SPOSOBY ICH POZYSKIWANIA

Lp.	Nazwa polska*	Nazwa naukowa*	Sposób pozyskiwania
	SSAKI	MAMMALIA	
	GRYZONIE	RODENTIA	
1.	bóbr europejski	Castor fiber	przez odstrzał z broni myśliwskiej lub chwytanie w pułapki żywołowne - w okresie od dnia 1 października do dnia 15 marca
	ŚLIMAKI	GASTROPODA	
	PŁUCODYSZNE	PULMONATA	
2.	ślimak winniczek	Helix pomatia	ręczny zbiór osobników o średnicy muszli nie mniejszej niż 30 mm w okresie od dnia 20 kwietnia do dnia 31 maja

Objaśnienia:

* Gatunki **zwierząt** zostały pogrupowane w wyższe jednostki systematyczne w ten sposób, że:

- wielkimi literami, czcionką pogrubioną wyróżniono nazwy **GROMAD**,
- wielkimi literami, czcionką zwykłą wyróżniono nazwy **RZĘDÓW**,
- nazwy naukowe gatunków wyróżniono czcionką pochyłą.

OSTOJA ZWIERZĄT OSOBOM NIEUPOWAŻNIONYM WSTĘP WZBRONIONY

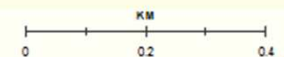
W celu ochrony ostoi i stanowisk roślin lub grzybów objętych ochroną gatunkową lub ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową mogą być ustalane strefy ochrony przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

W strefach ochrony bez zezwolenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska zabrania się:

- 1) przebywania osób, z wyjątkiem właściciela nieruchomości objętej strefą ochrony oraz osób sprawujących zarząd i nadzór nad obszarami objętymi strefą ochrony, oraz osób wykonujących prace na podstawie umowy zawartej z właścicielem lub zarządcą;
- 2) wycinania drzew lub krzewów;
- 3) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli nie jest to związane z potrzebą ochrony poszczególnych gatunków;
- 4) wznoszenia obiektów, urządzeń i instalacji.

Strefy ochrony ptaków

- Projekt granic strefy
- Całoroczna strefa ochrony
- Okresowa strefa ochrony

Ochrona gatunkowa

ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska może zezwolić w stosunku do gatunków:

- 1) objętych ochroną ścisłą - na czynności podlegające zakazom określonym w art. 51 ust. 1 pkt 9 i ust. 1a pkt 4 oraz art. 52 ust. 1 pkt 1, 3, 11 i 16 i ust. 1a pkt 1, 7 i 8;
- 2) objętych ochroną ścisłą i częściową - na czynności podlegające zakazom określonym w art. 51 ust. 1 i 1a oraz art. 52 ust. 1 i 1a, jeżeli zezwolenie dotyczy obszaru wykraczającego poza granice dwóch województw lub jeżeli ma to związek z działaniami podejmowanymi przez ministra właściwego do spraw środowiska, w tym dotyczącymi realizacji programu ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej, programów ochrony gatunków zagrożonych wyginięciem lub umów międzynarodowych.

Regionalny dyrektor ochrony środowiska na obszarze swojego działania i na obszarach morskich może zezwolić w stosunku do gatunków:

- 1) objętych ochroną częściową - na czynności podlegające zakazom określonym w art. 51 ust. 1 i 1a oraz art. 52 ust. 1 i 1a;
- 2) objętych ochroną ścisłą - na czynności podlegające zakazom określonym w art. 51 ust. 1 pkt 1-8, 10 i 11 i ust. 1a pkt 1-3 i 5 oraz art. 52 ust. 1 pkt 2, 4-10 i 12-15 i ust. 1a pkt 2-6.

Ośrodki rehabilitacji zwierząt

ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Ośrodek rehabilitacji zwierząt

miejsce, w którym jest prowadzone leczenie i rehabilitacja zwierząt dziko występujących, wymagających okresowej opieki człowieka w celu przywrócenia ich do środowiska przyrodniczego

Zwierzęta objęte leczeniem i rehabilitacją w ośrodku nie mogą być sprzedawane.

Utworzenie i prowadzenie ośrodka rehabilitacji zwierząt, wymaga uzyskania zezwolenia **Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska**.

Regionalny dyrektor ochrony środowiska właściwy ze względu na miejsce położenia ogrodu botanicznego, ogrodu zoologicznego lub ośrodka przeprowadza kontrole ogrodów botanicznych, ogrodów zoologicznych i ośrodków w zakresie ich działalności.

Ośrodki rehabilitacji zwierząt

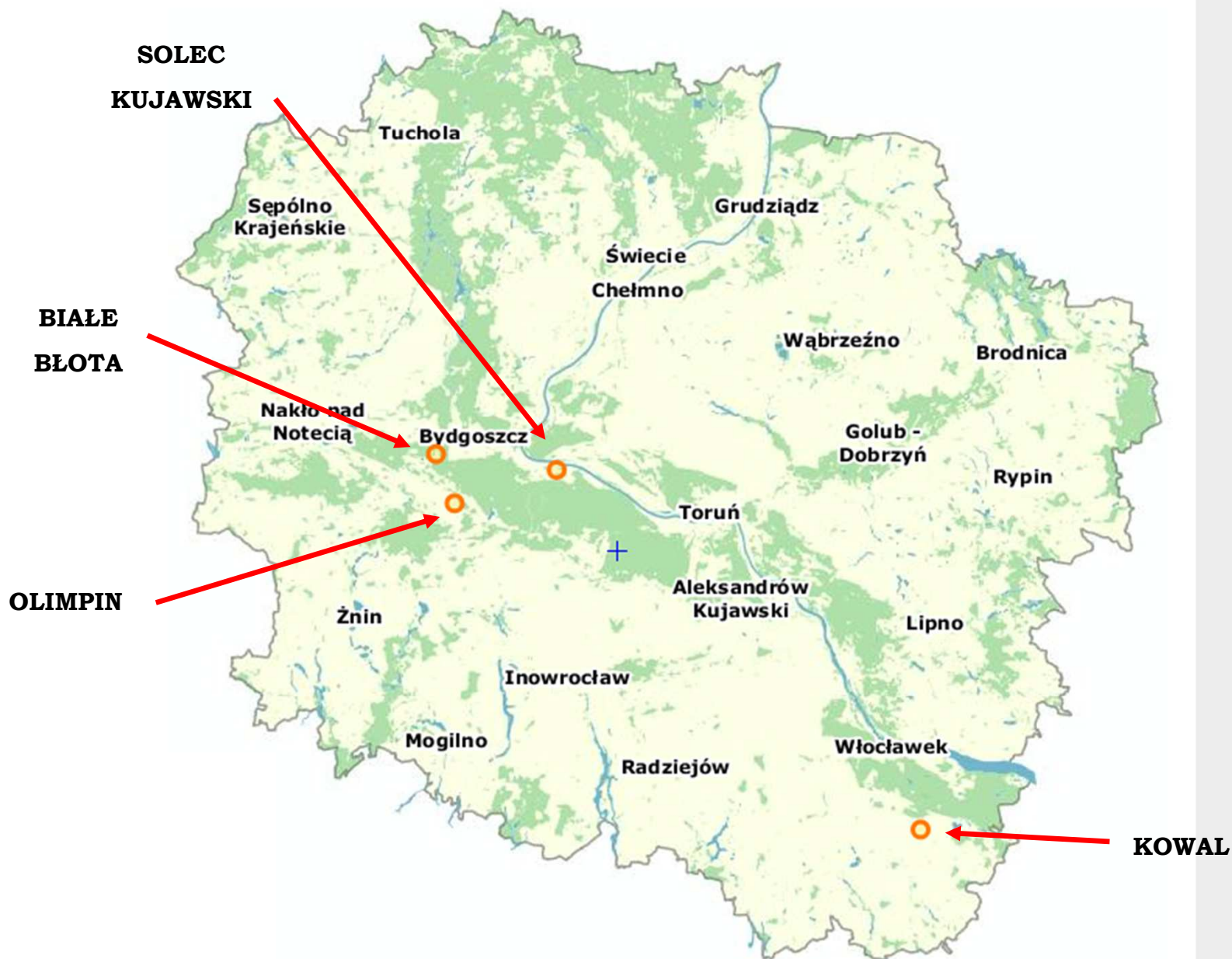
WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO-POMORSKIE

bydgoszcz.rdos.gov.pl

Nazwa ośrodka rehabilitacyjnego	Lokalizacja	Adres korespondencyjny	Zakres działalności ośrodka
Gostynińsko – Włocławski Park Krajobrazowy	ul. Dębniaki 33a 87-820 Kowal	ul. Zamkowa 11 87-820 Kowal tel.: 54 28-42-226 fax: 54 27-41-105	ptaki (brodzące, blaszkodziobe, jastrzębiowe, sokołowe, grzebiące, żurawiowe, siewkowe, mewy, gołębiowe, sowy)
Ośrodek rehabilitacji zwierząt w Olimpinie	Olimpin, 86-061 Nowa Wieś Wielka	Gabinet Weterynaryjny Animal Patrol Kobylarnia ul. Wierzbowa 2 86-061 Nowa Wieś Wielka tel.: 603-864-708 513-158-780/781	ptaki i ssaki
Spółka partnerska "Czapla" - Gabinet Lekarzy Weterynarii K. Żywna i Partnerzy	ul. Centralna 108, Białe Błota	ul. Centralna 108 86-005 Białe Błota	ptaki i ssaki
Ośrodek rehabilitacji zwierząt w Solcu Kujawskim	ul. Sosnowa 28A i 31 86-050 Solec Kujawski	ul. Sosnowa 28A 86-050 Solec Kujawski	ssaki (jeż wschodni i jeż zachodni)

Ośrodki rehabilitacji zwierząt

WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO-POMORSKIE

Ośrodki rehabilitacji zwierząt

Kontrole prowadzone przez RDOŚ w Bydgoszczy

W latach 2017-2019 (I kw.) Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy przeprowadził **3 kontrole** dwóch ośrodków rehabilitacji zwierząt.

Stwierdzono, że jeden z kontrolowanych ośrodków spełniał wymogi określone w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody i prowadzony był zgodnie z powyższą ustawą. Warunki przetrzymywania rehabilitowanych zwierząt odpowiadały potrzebom biologicznym poszczególnych gatunków.

Wnioski wynikające z kontroli drugiego ORZ:

- a) Zwierzęta są przetrzymywane w warunkach odpowiadających potrzebom biologicznym poszczególnych gatunków z uwzględnieniem potrzeby zapewnienia niezbędnej opieki weterynaryjnej.
- b) Część zwierząt przetrzymywana jest w pomieszczeniach prywatnych osób prowadzących Ośrodek, co wprawdzie wynika z potrzeby zapewnienia właściwej opieki nad zwierzętami, ale jest niezgodne z decyzją Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

Zalecenia pokontrolne:

Należy zapewnić rozwiązania i warunki wykluczające potrzebę przetrzymywania zwierząt w pomieszczeniach prywatnych osób prowadzących Ośrodek oraz umożliwiające zapewnienie właściwej opieki weterynaryjnej na terenie Ośrodka.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ KARNA

Art. 127a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Art. 127a. **Naruszenie zasad pozyskiwania roślin, grzybów i zwierząt objętych ochroną gatunkową**

1. Kto, wbrew przepisom ustawy, wchodzi w posiadanie okazów roślin, zwierząt, grzybów objętych ochroną gatunkową w liczbie większej niż nieznaczna, w takich warunkach lub w taki sposób, że ma to wpływ na zachowanie właściwego stanu ochrony gatunku, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.
2. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 działa nieumyślnie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

ŚLIMAK WINNICZEK
UNIwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

ODPOWIEDZIALNOŚĆ KARNA

Art. 131 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Karze aresztu albo grzywny podlega ten, kto:

- 1) prowadząc **działalność gospodarczą w zakresie handlu** zwierzętami gatunków podlegających ochronie na podstawie przepisów, o których mowa w art. 61 ust. 1, nie posiada lub nie przekazuje odpowiedniej **dokumentacji** stwierdzającej legalność pochodzenia zwierzęcia,
 - 1a) chwytając lub zabijając dziko występujące zwierzęta, o których mowa w art. 49 pkt 1 lit. a i b przy użyciu **urządzeń, sposobów lub metod**, o których mowa w art. 54,
- 2) bez zezwolenia lub wbrew jego warunkom utworzy lub prowadzi **ogród botaniczny, ogród zoologiczny lub ośrodek rehabilitacji zwierząt**,
- 3) przeprowadzając **likwidację** ogrodu zoologicznego lub ośrodka nie zapewni przebywającym tam zwierzętom warunków odpowiadających ich potrzebom biologicznym,
 - 11) nie powiadamia regionalnego dyrektora ochrony środowiska lub wójta, burmistrza albo prezydenta miasta o **odkryciu kopalnych szczątków** roślin lub zwierząt,
 - 12) **wypala** łąki, pastwiska, nieużytki, rowy, pasy przydrożne, szlaki kolejowe, trzcinowiska lub szuwary,
- 14) bez zezwolenia lub wbrew jego warunkom **narusza zakazy w stosunku do roślin, zwierząt lub grzybów** objętych ochroną gatunkową.

UWAGA:

Orzekanie w sprawach, o których mowa w art. 131 następuje na podstawie przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ KARNA

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny

Rozdział XXII Przepęstwa przeciwko środowisku

Art. 181. Powodowanie zniszczeń w przyrodzie

§ 1. Kto powoduje zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym w znacznych rozmiarach, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Kto, wbrew przepisom obowiązującym na terenie objętym ochroną, niszczy albo uszkadza rośliny lub zwierzęta powodując istotną szkodę, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 3. Karze określonej w § 2 podlega także ten, kto niezależnie od miejsca czynu niszczy albo uszkadza rośliny lub zwierzęta pozostające pod ochroną gatunkową powodując istotną szkodę.

§ 4. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 **działa nieumyślnie**, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 5. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 2 lub 3 **działa nieumyślnie**, podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

PRZYKŁADY Z WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO

Rodzaj szkody	Ilość zgłoszeń	Dodatkowe informacje
Niszczenie siedlisk ptaków	27	15 termomodernizacja + płoszenie 4 niszczenie siedlisk lęgowych (gniazd) 2 wypalanie trzciny 2 uniemożliwianie dostępu do schronień 1 rajdy motocrossowe
Niszczenie siedlisk:	4	1 niszczenie siedlisk zwierząt (kumak nizinny) 1 rajdy motorowe 1 przekształcenie działki (osuszanie, likwidacja zbiorników, wycinka) 1 zniszczenie nieużytku,
Płoszenie	3	1 za pomocą metod hukowych 1 jazda motorami
Inne	6	Zabijanie ptaków (otrucie) Naruszenie zakazu wstępu do strefy ochrony ostoi bociana czarnego Pozyskiwanie ślimaka winniczka niezgodnie z warunkami zezwolenia Transport, chów, przetrzymywanie, posiadanie w celach odstraszania ptaków w obrębie lotniska Zniszczenie tamy bobrowej

PRZYKŁADY Z WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO

Liczba zgłoszeń RDOŚ: 45

Liczba spraw przekazanych do sądu:

2 (brak wyroku)

1 wyrok w sprawie niszczenia siedlisk ptaków - wypalania i usuwania trzciny (grzywna 50 zł)

2. Wynik rozpatrzenia sprawy przez organy ścigania: brak podstaw do skierowania wniosku o ukaranie do sądu. Powody:

- brak danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia czynu: 13 (termomodernizacja, niszczenie siedlisk ptaków - wypalanie i usuwanie trzciny, umyślne płoszenie i niepokojenie, zabijanie gołębi poprzez ich zatrutowanie)
- niewykrycie sprawcy: 9 (nielegalne rajdy, zniszczenie, kradzież tablic, zniszczenie nieużytku, zniszczenie tamy bobrowej, szandorów,)
- brak odpowiedzi: 6
- brak znamion czynu zabronionego: 6 (zanieczyszczenie rowu i zbiornika wodnego, termomodernizacja, zniszczenie gniazda – złamany słup, umyślne płoszenie i niepokojenie)
- czynu nie popełniono: 4 (termomodernizacja)
- wstrzymanie prac: 3 (termomodernizacja)
- skierowano wniosek o ukaranie do Sądu: 2 (wycinka drzew, zniekształcenie rzeźby terenu w OCHK i rez. przyr.; Realizacja przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko bez stosownych decyzji, wykonywanie prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu w OCHK, umyślne płoszenie i niepokojenie ptaków w związku z jazdą motorami.
- właściciel terenu posiada koncesję na wydobywanie: 1
- przedawnienie: 1

INOWROCŁAW • POWIAT INOWROCŁAWSKI • Zabójca ptaków znalezionych w Solankach uniknie kary [zdjęcia]

Zabójca ptaków znalezionych w Solankach uniknie kary [zdjęcia]

Przyczyną śmierci prawie 600 kawek i gawronów w parku w listopadzie było zatrucie środkiem do zwalczania owadów. Preparat był już wycofany z produkcji i sprzedaży. Trucizna, którą spożyły ptaki miała tak duże stężenie, że je zabiła.

Renata Napierkowska

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W BYDGOSZCZY

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ